

Марія Кравченко

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

СПРАВЕДЛИВІ ТРУДОВІ СТАНДАРТИ В СИСТЕМІ ЗАХОДІВ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ АДМІНІСТРАЦІЙ Ф. Д. РУЗВЕЛЬТА ТА Г. ТРУМЕНА (1933 – 1952 РР.)

Mariia Kravchenko

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

FAIR LABOR STANDARDS IN THE SYSTEM OF MEASURES OF SOCIAL POLICY OF F. D. ROOSEVELT AND H. TRUMAN ADMINISTRATIONS (1933 – 1952)

The state social policy has a great significance in the development of any modern society. The article deals with the essential component of the American social policy – the fair labor standards. It was revealed that F. D. Roosevelt and H. Truman Administrations played a crucial role in providing the fair labor standards, and its elaboration, as an effective measure of the social policy in the USA. The study of the history of a minimum wage, maximum hours and prohibition of child labor in the US demonstrated the absence of the national guaranteed labor standards in American practice until the 1930s. The main steps of the fair labor standards implementation in 1933-1952 were examined including political struggle and lawmaking. Besides that, the paper consists of the fair labor standards legislation analysis for more deep understanding of one of the most far-reaching social reform in US history.

Keywords: USA, Fair Labor Standards, Social Policy, F. D. Roosevelt, H. Truman, Minimum Wage, Maximum Hours.

Гарантовані державою стандарти мінімальної заробітної плати, максимальної тривалості робочого часу та заборона дитячої праці в американській традиції отримали назву «справедливі трудові стандарти». Такі норми займають важливе місце у системі заходів соціальної політики США, яка на найвищому федеральному рівні в цій країні почала функціонувати саме за президентства Ф. Д. Рузвельта як відповідь на глибоку суспільну кризу 30-х рр. ХХ ст., яку спричинила «Велика депресія» 1929-1933 рр. У свою чергу, в період адміністрації Г. Трумена (1945-1952 рр.) було підтверджено право держави корегувати, розширювати та удосконалювати основні заходи американської соціальної політики вже за відсутності кризових соціально-економічних явищ. Так, в 30-х – на початку 50-х рр. ХХ ст. в США були вперше на федеральному рівні встановлені і вдосконалені стандарти мінімальної заробітної плати, максимальної тривалості робочого часу та була заборонена дитяча праця, що й увійшло, з відповідними доповненнями, у систему сучасної системи американської соціальної політики.

Зважаючи, таким чином, на значення впровадження за часів адміністрацій Ф. Д. Рузвельта та Г. Трумена справедливих трудових стандартів працівників в США для минулого та теперішнього покоління американців, а також можливість врахування цього досвіду в сучасній Україні при створенні оптимальної моделі соціальної політики, та відсутність комплексного висвітлення даної проблематики в сучасній українській історіографії, представлено дослідження можна вважати цілком логічним та актуальним.

Вивчення історії справедливих трудових стандартів в США природно найкраще представлено в американській історіографії. На окрему увагу заслуговують праці американських істориків у вигляді наукових статей та монографій, що присвячені безпосередньо окремим проблемам становлення справедливих трудових стандартів у системі соціального реформування США за часів адміністрацій Ф. Д. Рузвельта та Г. Трумена. Так, Ч. Морріс¹ у своїй праці розкриває сутність

¹ Morris, C.J. (2005). *The Blue Eagle at Work: Reclaiming Democratic Rights in the American Workplace*. New York: Cornell University Press, 310.

політики перших років рузвельтівської адміністрації щодо захисту прав профспілок та стандартів праці на виробництві, передбачених Законом «Про відновлення промисловості», який діяв у США у 1933-1935 рр.

Розвиваючи цей напрям, Г. Семюел¹ у своїй статті показує витоки законодавства, що встановлює мінімальну заробітну плату, максимальну тривалість робочого часу та заборону дитячої праці в Америці, причини та результати його впровадження. Цієї ж теми торкаються у своїх дослідженнях Д. Форсайт² та Д. Гроссман³, однак вони зосереджуються на виявленні особливостей політичної боротьби навколо здійснення цієї реформи в США, аналізуючи різні судові справи, що забороняли зазначене законодавство.

У свою чергу, дослідниця Т. Руф⁴ звертає увагу на вплив самих працівників на здійснення урядом заходів, спрямованих на створення механізму захисту їхніх соціально-трудова прав, простежуючи взаємодію між державними, робітничими та підприємницькими організаціями у цьому питанні.

У вітчизняному ж науковому просторі, через панування радянського ідеологічного тиску до періоду незалежності України, науковці отримали можливість об'єктивно досліджувати цю тему тільки з 1991 р., тому питання сучасної переоцінки даної проблеми українськими дослідниками залишається відкритим.

Починаючи розгляд проблеми встановлення справедливих трудових стандартів в системі заходів соціальної політики адміністрацій Ф. Д. Рузвельта та Г. Трумена, слід згадати, що перші спроби запровадити регульовані стандарти праці в Америці сягають ще другої пол. XIX ст., коли в країні приймалися закони на рівні штатів щодо 8-годинного робочого дня для жінок та дітей і 10-годинного – для чоловіків. При цьому дієвого механізму для реалізації цих програм створено не було. З 1913 р. почалося впровадження мінімальної заробітної плати для жінок і до 1923 р. таке законодавство мали 16 штатів. Проте, відколи Верховний суд США визнав неконституційним у 1923 р. закон про мінімальну заробітну плату для жінок-працівниць у м. Вашингтон, подібне законодавство на рівні штатів набуло тільки рекомендаційного характеру.

Крім того, до 1916 р. майже у кожному штаті заборонили використання дитячої праці на виробництві, однак, коли Конгрес зробив дві спроби запровадити таку заборону на федеральному рівні, в 1916 і 1919 рр., обидва закони були скасовані Верховним судом на конституційних підставах. Тоді у 1924 р. Конгрес ініціював відповідну конституційну поправку, процес ратифікації якої так і не був завершений⁵.

Таким чином, на момент приходу Ф. Д. Рузвельта до влади у 1933 р. американські працівники не мали національних гарантій гідних умов праці, що в умовах «Великої депресії» сприяло зниженню заробітних плат, поширенню неоплачуваних додаткових годин праці та, як наслідок, загальному збіднінню населення. Цей факт було враховано в розробці законодавства перших ста днів президентства Ф. Д. Рузвельта, призначеного відродити американську промисловість шляхом встановлення урядового контролю над її розвитком. Так, у Законі «Про відновлення промисловості» від 16 червня 1933 р. йшлося про створення так званих «кодексів чесної конкуренції», відповідно до яких в кожній галузі виробництва мали бути встановлені основні непорушні економічні показники, такі як ціни, обсяги, ринки збуту продукції. За статтею 7(a) I розділу даного закону кожен кодекс мав містити положення, за яким «роботодавці повинні дотримуватися максимальних годин праці, мінімальних розмірів оплати праці та інших трудових умов, затверджених або запропонованих президентом»⁶.

¹ Samuel, H.D. (2000). Troubled Passage: the Labor Movement and the Fair Labor Standards Act. *Monthly Labor Review*, 123, 32-37.

² Forsythe, J.S. Legislative History of the Fair Labor Standards Act. *Duke Law Scholarship Repository*. <<https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1972&context=lcp>> (2018, листопад, 01).

³ Grossman, J. Fair Labor Standards Act of 1938: Maximum Struggle for a Minimum Wage. *Department of Labor*. <<http://www.dol.gov/dol/aboutdol/history/flsa1938.htm>> (2018, жовтень, 15).

⁴ Roof, T. American Labor, Congress, and the Welfare State, 1935–2010. *Google Books*. <<https://books.google.ru/books?id=sojdN0hrku0C&pg=PA1936&dq>> (2017, серпень, 20).

⁵ Samuel, H.D. (2000). Troubled Passage: the Labor Movement and the Fair Labor Standards Act. *Monthly Labor Review*, 123, 33.

⁶ Transcript of National Industrial Recovery Act (1933). *Our Documents: The National Archives and Records Administration Project*. <<https://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=false&doc=66&page=transcript>> (2018, листопад, 06).

Підписуючи Закон «Про відновлення промисловості», Ф. Д. Рузвельт підкреслив загальну користь від впровадження регульованих умов праці: шляхом підвищення заробітної плати купівельна спроможність американців мала підвищитися, а бізнес, отримавши нову хвилю попиту на продукцію, – подолати економічну кризу¹. Включення таких поступок на користь американських працівників виглядало особливо перспективним для розвитку федеральної соціальної політики в США, зважаючи на схвальну реакцію американського суспільства, включаючи навіть великий бізнес, на новий Закон та створену за ним Національну адміністрація відновлення на чолі з генералом Х. Джонсоном.

Так, за шість місяців після інавгурації Рузвельта на п'ятій авеню в Нью-Йорку відбувся парад за участі 250 тис. осіб і ще 2 млн спостерігачів на користь запропонованого проекту відновлення промисловості. Очолювали дійство дівчата-моделі «Міс Свобода» та «Міс Національна Адміністрація Відновлення». На цей час країною вже повсюди ширився запущений бренд на користь тих, хто підписали зазначені кодекси – синій орел з гаслом «Ми робимо свій внесок»². За два роки існування Адміністрації генерала Х. Джонсона було розроблено та впроваджено 557 основних і 189 додаткових «кодексів чесної конкуренції». Однак стаття 7(а) нового законодавства, у тому числі її пункт про встановлення справедливих умов праці, на практиці в більшості випадків виявилась лише гарним наміром, адже за Законом «Про відновлення промисловості» не було створено механізму контролю за дотриманням цих норм. До того ж все ще не було впроваджено єдиних для всіх промислових галузей національних трудових стандартів. Як правило, у «кодексах чесної конкуренції» були прописані вимоги, що роботодавці мають платити працівнику в середньому 12 – 15 дол. на тиждень за 35 – 40 відпрацьованих годин, а також не мають наймати на роботу дітей віком до 16 років³. Однак деталі реалізації цих норм, лишались на розсуд самих роботодавців.

Крім того, вже у 1935 р. регульоване державою ведення бізнесу здавалось багатьом американцям недоречним за умов поступової стабілізації економіки, через що Закон «Про відновлення промисловості», в тому числі і стаття 7(а), вже не мав національної підтримки, а політичними опонентами адміністрації Ф. Д. Рузвельта взагалі визнавався шкідливим та деструктивним. В результаті 27 травня 1935 р. Верховний суд США за «справою Шехтера» проголосив неконституційним втручання держави у приватні інтереси і скасував Закон «Про відновлення промисловості», включно з його соціальними гарантіями. А ще через рік за «справою Тіпалдо» було визнано недійсним навіть закон на рівні штату Нью-Йорк «Про мінімальну заробітну плату»⁴.

Президент Ф. Д. Рузвельт, у свою чергу, продемонстрував стійку підтримку ідеї впровадження справедливих трудових стандартів на національному рівні, включивши їх у якості складової передвиборчої програми 1936 р. Його впевнена перемога надала шанс на втілення в життя нових соціальних реформ, у тому числі і впровадження справедливих трудових стандартів в США.

Вже у 1937 р., незважаючи на загострення протистояння між президентом і Верховним судом, за судовим рішенням штату Вашингтон у «справі Перріша» було підтверджено право працівників отримувати мінімальну заробітну плату на затвердженому штатом рівні⁵. Ця подія спонукала прихильників введення національних стандартів мініимальної заробітної плати, максимальної тривалості робочого часу та заборони дитячої праці розробити такий законопроект федерального рівня, який би не скасував Верховний суд. Отже, 25 травня 1937 р. сенатор Х. Блек та конгресмен В. Коннері внесли до Конгресу білл, який передбачав наступне:

- 40-годинний максимум тривалості робочого тижня;
- 40-центовий мінімум погодинної оплати праці;
- відміну праці дітей віком до 16 років;

¹ Franklin, D. Roosevelt's Statement on the National Industrial Recovery Act, June 16, 1933. *FDR Presidential Library & Museum*. <<http://docs.fdrlibrary.marist.edu/odnirast.html>> (2018, вересень, 10).

² Katznelson, I. (2013). *Fear Itself: The New Deal and the Origins of Our Time*. New York: Liveright Publishing, 228-229.

³ Grossman, J. Fair Labor Standards Act of 1938: Maximum Struggle for a Minimum Wage. *Department of Labor*. <<http://www.dol.gov/dol/aboutdol/history/flsa1938.htm>> (2018, жовтень, 15).

⁴ Кредер, А.А. (1988). *Американская буржуазия и «Новый курс», 1933-1940*. Саратов: Изд-во Саратовского университета, 141.

⁵ Forsythe, J. Legislative History of the Fair Labor Standards Act. *Duke Law Scholarship Repository*. <<https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1972&context=lcp>> (2018, листопад, 01).

– створення Ради з питань стандартів праці для здійснення контролю за дотриманням існуючих норм та встановлення нових¹.

Проте така пропозиція була критично сприйнята республіканцями та консервативними демократами, які у коаліції затягнули розгляд цього білля, який врешті-решт був відкладений до наступної сесії Конгресу. Ще одна спроба запровадити зазначене законодавство відбулась під час скликання Ф. Д. Рузвельтом спеціальної сесії Конгресу восени 1937 р., проте вона виявилась знов безуспішною. З моменту подання «Біллю Блека-Коннері» дискусії щодо його основних положень тривали в обох палатах Конгресу. Головним чином вони були спрямовані на розробку оптимального закону, який би, з одного боку, як наполягали його прихильники, сприяв би «підтримці мінімального стандарту життя, необхідного для здоров'я, ефективності та загального добробуту робітників», а з іншого – був би достатньо поміркованим та гнучким, щоб дозволити втілити ці норми без істотних збитків для роботодавців та зниження зайнятості². Необхідність прийняття такого закону ставала все більш очевидною, адже в 1937-1938 рр. рівень заробітної плати знизився, що сприяло поширенню лівих настроїв в країні та страйковим рухам.

У пошуках компромісу протягом лютого – березня 1938 р. над законопроектом працював Комітет праці у Конгресі на чолі з М. Нортон, якому вдалося розробити прийнятні поправки до «Біллю Блека-Коннері», які зводились до зменшення мінімальної заробітної плати та до збільшення максимуму тривалості робочого часу. Такі заходи остаточно здобули прихильність опозиції в Конгресі і 25 червня 1938 р. зазначений білля став Законом «Про справедливі трудові стандарти», який вступив у силу з 24 жовтня того ж року та передбачав наступне:

1. 25-центний мінімум погодинної оплати з подальшим підвищенням до 40-центів за 6 років;
2. 44-годинний робочий тиждень з подальшим впровадженням 40-годинного за 2 роки;
3. компенсацію за працю у понаднормовий робочий час ;
4. заборону праці дітей віком до 16 років;
5. створення посади адміністратора з питань справедливих трудових стандартів при Міністерстві праці;
6. ведення записів на підприємстві про отриману заробітну плату та відпрацьовані години щодо кожного працівника³.

При цьому цей закон також мав низку обмежень, які вводилися, перш за все, для досягнення компромісу з опозицією у Конгресі. Так, дія Закону «Про справедливі трудові стандарти» не розповсюджувалась на сільськогосподарських робітників, рибаків, роздрібних торговців, моряків, друкарів. Також варто додати, що встановлена спочатку мінімальна заробітна плата не покривала і половини тодішнього прожиткового мінімуму.

Новий закон був зустрінутий як великий соціальний прогрес. Однак противники ідеї регулювання стандартів праці за один день не змінили своїх позицій і продовжили критику. Очолені кількома бізнес-асоціаціями, вони змінили тактику і перейшли з заходів щодо недопущення прийняття закону до заходів, спрямованих на його перегляд⁴. Основною тезою противників нової соціальної реформи було трактування Закону «Про справедливі трудові стандарти» як пряме втручання «у природні закони попиту та пропозиції». Таке втручання, на їхню думку, мало призвести до масових бізнес-провалів та нових тисяч, а у більш песимістичних прогнозах навіть до мільйонів, нових безробітних.

З іншого боку бізнес, який виступав за нову реформу, вбачав у Законі «Про справедливі трудові стандарти» панацею від деструктивної конкуренції, заснованої на зниженні цін на товари та послуги за рахунок низької оплати праці робітників. В цілому, обидві табори роботодавців погодилися, що закон має бути втілений в життя принаймні до того моменту, коли його конституційність буде визнана або скасована⁵.

¹ Grossman, J. Fair Labor Standards Act of 1938: Maximum Struggle for a Minimum Wage. *Department of Labor*. <<http://www.dol.gov/dol/aboutdol/history/flsa1938.htm>> (2018, жовтень, 15).

² Tyson, W.S. (1950). The Fair Labor Standards Act of 1938: A Survey and Evaluation of the First Eleven Years. *Labor Law Journal*, 1, 279.

³ Fair Labor Standards Act of 1938. *Milestone Documents*. <<https://www.milestonedocuments.com/documents/view/fair-labor-standards-act/text>> (2018, жовтень, 15).

⁴ Tyson, W.S. (1950). The Fair Labor Standards Act of 1938: A Survey and Evaluation of the First Eleven Years. *Labor Law Journal*, 1, 280.

⁵ Tyson, W.S. (1950). The Fair Labor Standards Act of 1938: A Survey and Evaluation of the First Eleven Years. *Labor Law Journal*, 1, 280.

Всі прихильники нової реформи сподівались на такий ефект: підвищення рівня прибутків робітників призведе до розвитку економіки через поживлення попиту; неможливість маніпулювати заробітними платами врешті призведе до більш справедливої конкуренції між підприємствами. В цілому ці два фактори мали б поживити нові галузі, забезпечити і високу зайнятість, і високі прибутки бізнесу.

Думка ж прямих бенефіціарів нового законодавства була не такою голосною як тих, хто просував нову реформу або намагався її зупинити. Однак в газетах все частіше почали з'являтися замітки про працівників, чий тижневий прибуток збільшився з 5 до 11 дол. внаслідок дії нового закону¹.

Верховний суд визнав конституційність закону лише у 1941 р. трьома судовими рішеннями. В результаті, завдяки встановленню мінімальної заробітної плати та максимальної тривалості робочого часу відразу близько 700 тис. чол. отримали гарантію мінімальної заробітної плати і 13 млн чол. – право на винагороду за понаднормову роботу², а заборона праці дітей віком до 16 років, окрім того, що рятувала дитинство мільйонів американських громадян, ще й частково впливала на зниження рівня безробіття в США. Президент Ф. Д. Рузвельт, визнаючи колосальне значення проведеної соціальної реформи, поставив Закон «Про справедливі трудові стандарти» на друге місце після Закону «Про соціальне забезпечення» 1935 р. як «найбільш масштабну та далекосяжну програму заходів на користь працівників»³.

Подальше удосконалення стандартів мінімальної заробітної плати, максимальної тривалості робочого часу та заборони дитячої праці в період адміністрації Ф. Д. Рузвельта було перерване II світовою війною (1939 – 1945 рр.), коли уряд був змушений зосередитись на вирішенні зовнішньополітичних проблем. До того ж, в умовах воєнного часу в 1942 р. відбулося так зване «заморожування цін та заробітних плат», яке унеможливило подальше зростання мінімального рівня оплати праці під час війни.

У повоєнний період вже наступнику Ф. Д. Рузвельта на президентській посаді – Г. Трумену, належало вирішувати долю основних соціальних напрямів внутрішньої політики в США, у тому числі і щодо справедливих трудових стандартів. Відповідну заяву 33-й президент США зробив в межах першого звернення до Конгресу від 6 вересня 1945 р., яке було розширеним варіантом програми Рузвельта 1944 р., відомої як «Економічний білл про права»⁴, та в цілому було присвячене реконверсії американської економіки. Так, Г. Трумен чітко зазначив про намір покращити стандарти праці для американських робітників, у першу чергу, шляхом підвищення мінімальної зарплати порівняно з рівнем, закріпленим законом 1938 р.⁵ В результаті протягом 1945-1949 рр. в США розгорнулася суспільна дискусія щодо зазначеної соціальної ініціативи.

Як і багато інших соціальних нововведень, питання про удосконалення Закону «Про справедливі стандарти праці» 1938 р. обговорювалось з позицій прихильників та противників кейнсіанської моделі економіки, яка передбачала, що перерозподіл прибутків населення та зменшення соціальної диференціації буде розвивати бізнес, а не контролювати його.

Так, ліберальні кола на чолі з президентом наполягали на тому, що підвищення рівня заробітної плати сприятиме посиленню американської економіки через зростання купівельної спроможності населення. На противагу їм консерватори, очолювані республіканцями у Конгресі, стверджували, що таке нововведення зменшить прибутки роботодавців і зрештою зруйнує малий бізнес⁶. Таким чином, не дивлячись на те, що з ініціативи Г. Трумена був розроблений законопроект,

¹ Tyson, W.S. (1950). The Fair Labor Standards Act of 1938: A Survey and Evaluation of the First Eleven Years. *Labor Law Journal*, 1, 282.

² Samuel, H.D. (2000). Troubled Passage: the Labor Movement and the Fair Labor Standards Act. *Monthly Labor Review*, 123, 36.

³ Four Hundred and Seventieth Press Conference: The Public Papers and Addresses of Franklin D. Roosevelt, 1938 volume. *University of Michigan Digital Library*. <<https://quod.lib.umich.edu/p/ppotpus/4926315.1938.001/444>> (2018, жовтень, 20).

⁴ State of the Union Message to Congress, January 11, 1944. *FDR Presidential Library & Museum*. <http://www.fdrlibrary.marist.edu/archives/address_text.html> (2018, жовтень, 22).

⁵ Special Message to the Congress Presenting a 21-Point Program for the Reconversion Period, September 6, 1945. *Harry S. Truman Presidential Library & Museum*. <<http://www.trumanlibrary.org/publicpapers/index.php?pid=136&st=&st>> (2018, жовтень, 22).

⁶ Byrnes, M.S. (2014). *The Truman Years, 1945-1953*. London: Routledge, 109.

який передбачав збільшення мінімального рівня заробітної плати в США, в умовах контролю обох палат Конгресу республіканцями з 1946 р., його перетворення на федеральний закон затягнулося аж до 1949 р.

Після перемоги Г. Трумена на президентських виборах в 1948 р. та отримання більшості в Конгресі демократами у цьому ж році в США посилилась соціальна складова внутрішньої політики уряду, що торкнулось і розширення вже існуючого з часів президентства Ф. Д. Рузвельта законодавства, що встановлювало стандарти мінімальної заробітної плати, максимальної тривалості робочого часу та заборону дитячої праці.

Найголовнішим завданням у цьому плані уряд Г. Трумена вважав підвищити мінімальний рівень заробітної плати з існуючих 40 центів за годину до 75 центів¹. В результаті в серпні 1949 р. було прийнято, а 29 жовтня цього ж року підписано президентом поправки до Закону «Про справедливі стандарти праці» на консенсусній основі. Зокрема, не дивлячись на те, що мінімальний рівень заробітної плати за цими поправками таки підвищили до 75 центів, у якості поступки на користь консервативних кіл від покриття цим законом було усунуто близько 1 млн американців².

Детальніший розгляд поправок 1949 р. дає підстави виділити наступні нововведення щодо справедливих стандартів мінімальної заробітної плати, максимальної тривалості робочого часу та заборони дитячої праці в Америці:

1. мінімум заробітної плати збільшувався від 40 до 75 центів за годину;
2. при роботі понад максимально встановлений 40-годинний робочий тиждень гарантувалися виплати за понаднормову працю, які мали перевищувати діючу на підприємстві звичайну ставку оплати праці в 1,5 рази;
3. посилення механізмів, забороняючих дитячу працю у всіх галузях американського виробництва;
4. поширення гарантій цього закону на нові категорії робітників, а саме в галузі повітряного транспорту та рибної промисловості;
5. наділення повноваженнями адміністратора з питань справедливих трудових стандартів при Міністерстві праці звертатися до суду від імені робітників, у разі порушення встановленого законодавства роботодавцем³.

Під час підписання поправок до Закону «Про справедливі трудові стандарти» Г. Трумен зазначив: «Я шкодую, що новий закон не охоплює багатьох груп працівників, які потребують захисту стандартів праці з боку держави. Але удосконалення, внесені цим законом сприятимуть досягненню нашої основної мети – забезпеченню мінімальних трудових стандартів, необхідних для загального добробуту працівників»⁴.

Таким чином, зазначені поправки стали одним з досягнень другої адміністрації Г. Трумена: адже вони реально сприяли підвищенню мінімального рівня заробітної плати працівників майже у 2 рази. Зазначимо, що в результаті проведеної реформи, до впровадження нових поправок до Закону «Про справедливі стандарти праці» у 1959 р., одна третина або 11 млн. американських робітників одержали гарантії з боку держави на мінімальну заробітну плату та максимальну тривалість робочого часу, а праця дітей віком до 16 років була заборонена практично у всіх галузях американської економіки⁵.

Слід також відмітити, що вже в роки Корейської війни (1950-1953 рр.) уряд Г. Трумена зніщив схожу політику щодо рівня заробітних плат, яка була впроваджена адміністрацією Ф. Д. Рузвельта у роки II світової війни. Відповідно, встановлювалась практика «заморожування цін

¹ Roof, T. *American Labor, Congress, and the Welfare State, 1935–2010*. *Google Books*. <<https://books.google.ru/books?id=sojdN0hrku0C&pg=PA1936&dq>> (2017, серпень, 20).

² Roof, T. *American Labor, Congress, and the Welfare State, 1935–2010*. *Google Books*. <<https://books.google.ru/books?id=sojdN0hrku0C&pg=PA1936&dq>> (2017, серпень, 20).

³ Fair Labor Standards Act Amendments of 1949. *Hathi Trust Digital Library*. <https://fraser.stlouisfed.org/docs/historical/eccles/030_09_0002.pdf> (2018, вересень, 19).

⁴ Statement by the President Upon Signing the Fair Labor Standards Amendments, October 26, 1949. *Harry S. Truman Presidential Library & Museum*. <<https://trumanlibrary.org/publicpapers/index.php?pid=1320&st=&st1>> (2018, листопад, 02).

⁵ Ferrell, R. H. (1994) *Harry S. Truman: A Life*. Missouri: Univ. of Missouri Press, 290.

та заробітних плат», через що про подальше підвищення рівня мінімальної заробітної плати в останні роки президентства Г. Трумена вже не йшлося¹.

Отже, аналіз встановлення справедливих трудових стандартів у складі мінімальної заробітної плати, максимальної тривалості робочого часу та заборони дитячої праці, дає підстави стверджувати, що за адміністрації Ф. Д. Рузвельта, не дивлячись на тривалу політичну боротьбу навколо цього питання, вперше в історії США вдалося прийняти такий закон, який гарантував соціально-трудові права американських працівників на загальнодержавному рівні. В свою чергу, вже в період президентства Г. Трумена за ще більш несприятливих політичних обставин уряду вдалося добитися прийняття поправок, які суттєво удосконалили стандарти мінімальної заробітної плати, максимальної тривалості робочого часу, а також створили більш дієвий механізм контролю за забороною дитячої праці на виробництві по всій країні. Так в 1933-1952 рр. в систему соціальної політики США було включено національні, гарантовані державою справедливі трудові стандарти.

References:

1. Morris C. J. (2005) *The Blue Eagle at Work: Reclaiming Democratic Rights in the American Workplace*. New York: Cornell University Press. [in English].
2. Samuel H. D. (2000) *Troubled Passage: the Labor Movement and the Fair Labor Standards Act*. *Monthly Labor Review*, Vol. 123, 32-37. [in English].
3. Forsythe J. S. *Legislative History of the Fair Labor Standards Act*. *Duke Law Scholarship Repository*. <<https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1972&context=lcp>> [in English]. (2018, November, 1).
4. Grossman J. *Fair Labor Standards Act of 1938: Maximum Struggle for a Minimum Wage*. *Department of Labor*. <<http://www.dol.gov/dol/aboutdol/history/flsa1938.htm>> [in English]. (2018, October, 15).
5. Roof, T. *American Labor, Congress, and the Welfare State, 1935–2010*. *Google Books*. <<https://books.google.ru/books?id=sojdN0hrku0C&pg=PA1936&dq>> [in English]. (2017, August, 20).
6. *Transcript of National Industrial Recovery Act (1933)*. *Our Documents: The National Archives and Records Administration Project*. <<https://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=false&doc=66&page=transcript>> [in English]. (2018, November, 6).
7. Franklin D. Roosevelt's Statement on the National Industrial Recovery Act, June 16, 1933. *FDR Presidential Library & Museum*. <http://docs.fdrlibrary.marist.edu/odnirast.html> [in English]. (2018, September, 10).
8. Katznelson, I. (2013) *Fear Itself: The New Deal and the Origins of Our Time*. New York: Liveright Publishing. [in English].
9. Kreder A. A. (1988) *Amerikanskaja burzhuazija i «Novyj kurs», 1933-1940* [American bourgeoisie and the «New Deal», 1933-1940]. Saratov: Izd-vo Saratovskogo universiteta. [In Russian].
10. *Fair Labor Standards Act (1938)*. *Milestone Documents*. <<https://www.milestonedocuments.com/documents/view/fair-labor-standards-act/text>> [in English]. (2018, October, 15).
11. Tyson W. S. (1950). *The Fair Labor Standards Act of 1938: A Survey and Evaluation of the First Eleven Years*. *Labor Law Journal*, Vol. 1, 279-286. [in English].
12. *Four Hundred and Seventieth Press Conference: The Public Papers and Addresses of Franklin D. Roosevelt, 1938 volume*. *University of Michigan Digital Library*. <<https://quod.lib.umich.edu/p/ppotpus/4926315.1938.001/444>> [in English]. (2018, October, 20).
13. *State of the Union Message to Congress, January 11, 1944*. *FDR Presidential Library & Museum*. <http://www.fdrlibrary.marist.edu/archives/address_text.html> [in English]. (2018, October, 22).
14. *Special Message to the Congress Presenting a 21-Point Program for the Reconversion Period September 6, 1945*. *Harry S. Truman Presidential Library & Museum*. <<http://www.trumanlibrary.org/publicpapers/index.php?pid=136&st=&st>> [in English]. (2018, October, 22).
15. Byrnes, M. S. (2014) *The Truman Years, 1945-1953*. London: Routledge. [in English].
16. *Fair Labor Standards Act Amendments of 1949*. *Hathi Trust Digital Library*. <https://fraser.stlouisfed.org/docs/historical/eccles/030_09_0002.pdf> [in English]. (2018, September, 19).
17. *Statement by the President Upon Signing the Fair Labor Standards Amendments, October 26, 1949*. *Harry S. Truman Presidential Library & Museum*. <<https://trumanlibrary.org/publicpapers/index.php?pid=1320&st=&st1>> [in English]. (2018, November, 2).
18. Ferrell, R. H. (1994) *Harry S. Truman: A Life*. Missouri: Univ. of Missouri Press. [in English].
19. Donovan, R. J. (1996) *Conflict and Crisis: The Presidency of Harry S. Truman, 1945-1948*. Missouri: University of Missouri Press [in English].

¹ Donovan, R. J. (1996) *Conflict and Crisis: The Presidency of Harry S. Truman, 1945-1948*. Missouri: University of Missouri Press, 94.